

Bogdan Borucki

KARIERA IWANA P.

Dmitrij W. Mitiurin,
Feldmarszałek Paskiewicz.
Historia kariery idealnej,
przeł. Walentyna Mikołajczyk-Trzcińska,
Biblioteka STOLICY,
Warszawa 2017

Książka Dmitrija Mitiurina to bardzo interesująca biografia Iwana Paskiewicza. Jednak wiele jej fragmentów może być dla polskiego czytelnika kontrowersyjnych. Tytułowa postać to dla Polaków przede wszystkim brutalny wódz, który krwawo stłumił polski zryw narodowy. Czy ta publikacja może zmienić ten obraz? Wątpliwe, bo – jak pisze we wstępie prof. Wiesław Caban – *ocena działań Paskiewicza jest, delikatnie mówiąc, dość jednostronna, a to dlatego, że autor opiera się jedynie na dawnych rosyjskich publikacjach*. Trudno się też zgodzić z analizą przyczyn konfliktu polsko-rosyjskiego w roku 1830, który wedle Mitiurina wybuchł *z jednej strony – przez wielkomocarstwowe ambicje Polaków, a z drugiej – przez zdecydowany brak gotowości [...] do poszanowania demokratycznych tradycji swych sąsiadów*.

Noc paskiewiczowska, czyli krwawe represje wobec uczestników powstania listopadowego, intensywna rusy-

fikacja i budowa potężnych rosyjskich twierdz nad Wisłą to następne skojarzenie z działalnością Paskiewicza w Polsce. Gubernator gorliwie wypełniał polecenia „żandarma Europy”, cara Mikołaja I: *stosunek [Paskiewicza] do represji był czysto pragmatyczny* – twierdzi autor, ale nieco dalej przyznaje, że *występowały też względy natury ideologicznej*. Ta pewna niespójność ocen wynika z próby pogodzenia racjonalnego uzasadnienia polityki carskiej z sympatią autora wobec Polaków. Mimo tych poważnych zastrzeżeń należy polecić książkę czytelnikom. Przede wszystkim dlatego, że jest to pierwsza pełna biografia postaci niezwykle ważnej dla dziejów Polski. Mitiurin wykonał solidną pracę badawczą, głównie aby pokazać modelu kariery wojskowo-politycznej na dworze carskim w XIX wieku. Trzeba przyznać, że mu się to udało. Na koniec należy pochwalić wydawcę za bardzo staranną, bogato ilustrowaną formę edytorską.

R E K L A M A